

Το φήφισμα των Ελλήνων διανοουμένων για την τραγωδία του Πόντου. (22.11.1921).

Η καταδίκη και ο απαγχονισμός στην πλατεία της Αμάσειας όλης της θρησκευτικής, πνευματικής και πολιτικής ηγεσίας, ήταν μια προσχεδιασμένη γενοκτονική πράξη την οποία αναγκάστηκαν να καταδικάσουν ακόμη και οι πρόσφατα φιλικά προσκείμενες στην κεμαλική κυβέρνηση πρώην συμμαχικές χώρες Γαλλία και Ιταλία, αλλά και όλες οι ευρωπαϊκές. Οι παραπάνω κυβερνήσεις αναγκάστηκαν να πάρουν θέση, πεισμένες ίσως και από τα κινήματα αλληλεγγύης που εκδηλώθηκαν προς το δοκιμαζόμενο ποντιακό ελληνισμό από διάφορους οργανισμούς, θρησκευτικά και πνευματικά ιδρύματα, και επίσης από τις αντιδράσεις των διανοουμένων της Ευρώπης και της Αμερικής, που ευαισθητοποιήθηκαν από την επώνυμη καταγγελία και το φήφισμα διαμαρτυρίας του ελληνικού πνευματικού χώρου. “Οι Έλληνες συγγραφείς και καλλιτέχναι, απηύθυναν προς τους διανοουμένους της Ευρώπης και Αμερικής την κάτωθι διαμαρτυρίαν:

Μετά βαθυτάτης συγκινήσεως οι συγγραφείς και καλλιτέχναι της Ελλάδος απευθύνονται προς τους διανοουμένους του πεπολιτισμένου κόσμου όπως γνωστοποιήσουν εις αυτούς την τραγωδίαν χιλιάδων οικογενειών του ελληνικού Πόντου. Ξηρά, εξηκριβωμένα και αναμφισβήτητα τα γεγονότα είναι τα εξής:

Οι Τούρκοι εφόνευσαν όλους ανεξαιρέτως τους κατοίκους της πόλεως Μερζιφούντος, αφού την εληλάτησαν και την επιρπόλησαν. Τους προσπαθήσαντας να διασωθούν ετυφέκισαν και εθανάτωσαν καταλαβόντες τας διόδους.

Μετετόπισαν όλον τον άρρενα πληθυσμόν των πόλεων Τριπόλεως, Κερασούντος, Ορδούς, Οινόης, Αμισού και Πάφρας και καθ' οδόν κατέσφαξαν τους πλείστους εξ αυτών.

Έκλεισαν εντός του ναού του χωρίου Έλεζλι εν Σουλού-Τερέ 535 Έλληνες και τους κατέσφαξαν διασωθέντων μόνον τεσσάρων. Πρώτους έσφαξαν 7 ιερείς διά πελέκεως προ της θύρας του ναού.

Απηγχόνισαν εν Αμασειά 168 προκρίτους Αμισού και Πάφρας.

Εβίασαν όλας ανεξαιρέτως τας γυναίκας, τας παρθένους και τα παιδιά των άνω πόλεων, τας ωραιότερας δε παρθένους και νέους έκλεισαν εις τα χαρέμια. Πλείστα βρέφη εφόνευσαν, σφενδονίζοντες αυτά κατά των τοίχων.

Οι υπογεγραμμένοι θέτουν τα ανωτέρω υπ' όφιν των διανοουμένων της Ευρώπης και της Αμερικής θεωρούντες ότι όχι μόνον τα γεγονότα ταύτα αλλά και η ανοχή αυτών αποτελεί πένθος της ανθρωπότητας.

Αθήναι, 22 Νοεμβρίου 1921.

• Άννινος Χ., • Αυγέρης Μ., • Βλαχογιάννης Ι., • Βώκος Γερ., • Γρυπάρης Ι., • Δούζας Α., • Δροσίνης Γ., • Ζάχος Α., • Θεοδοροπούλου Αύρα, • Θεοτόκης Κ., • Ιακωβίδης Γ., • Καζαντζάκης Ν., • Καζαντζάκη Γαλ., • Καμπάνης Αρ., • Καμπούρογλους Δ., • Καρολίδης Π., • Κόκκινος Δ., • Κορομηλάς Γ., • Μαλακάσης Μ., • Μαλέας Κ., • Μένανδρος Σ., • Νικολούδης Θ., • Νιρβάνας Π., • Ξενοπούλος Γρ., • Παλαμάς Κ., • Παπαντωνίου Ζ., • Παράσχος Κ., • Πασαγιάννης Κ., • Πολίτης Φ., • Πωπ Γ., • Σικελιανός Άγγ., • Σκίπης Σ., • Στρατήγης Γ., • Ταγκόπουλος Δ., • Τσοκόπουλος Γ., • Φυλλύρας Ρ., • Χατζιδάκις Γ., • Χατζόπουλος Δ., • Χορν Π., • Σβορώνος Ι. μεθ' όλης της πικρίας μου διά την κυρίως υπό της Γαλλίας και υπό ουδενός αισθήματος ή συμφέροντος ανθρωπίνου, δικαιολογουμένην εγκατάλειψιν εις σφαγήν των χριστιανών”¹³⁶³.